

ادبیات انقلاب راوی اقتدار عزت برای انسان ایرانی

نوید سرادار ا اعظم عظیمی، نویسنده مشهدی که به خاطر رمان «غمسوزی، پرنده جایزه ادبی جلال شده است. امسال به عنوان چهره سال هنر انقلاب اسلامی خراسان رضوی معرفی شد. او که آثار چاپ شده دیگری نیز در کارنامه ادبی خود دارد، سال هاست مدرس نویسندگی و علوم عقلی بوده است. «زن ها روحانی نمی شوند»، «کتاب محسن»، روایتی داستانی از زندگی شهید حاج محسن حاجی حسنی کارگر از دیگر آثار این نویسنده دهه شصتی است. به بهانه برگزیده شدن اعظم عظیمی در مراسم چهره سال هنر انقلاب اسلامی و تلاشش برای راه اندازی «دوره پیشرفته داستان نویسی آفاق» در حوزه هنری انقلاب اسلامی خراسان رضوی به سراغ او رفته ایم تا از سلوک خود در مسیر داستان و دغدغه این روزهایش بگوید.

● شما هم تحصیلات حوزوی دارید و هم در دانشگاه

فلسفه و کلام خوانده اید. چه شد که سراغ نویسندگی

رفتید؟

پدربزرگم بازاری و فرش فروش بود، اما خیلی به مطالعه علاقه داشت. ایشان کتابخانه بزرگی داشت و من از بچگی با کتاب ها مانوس بودم. در کتابخانه ایشان، علاوه بر کتب دینی، رمان هم وجود داشت و مطالعه آن ها من را به داستان علاه مند کرده بود. اولین داستانی که نوشتم در نوجوانی و تحت تأثیر داستانی بود که در مجله سورش نوجوان خواندم، «خواهر گمشده» نوشته نویسنده ای انگلیسی. نثر و فرمش مرا گرفت. احساس کردم این همان سبکی است که دوست دارم. در آن توصیف های طولانی وجود نداشت، دیالوگ ها ساده و صمیمی بود و با داستان های کلاسیک کتابخانه پدربزرگم تفاوت زیادی داشت. علاقه مند شدم داستانی مثل آن را بنویسم؛ کبی ای از خواهر گمشده از آب درآمد. از آن زمان به بعد، همیشه دقتری همراه داشتم و داستان می نوشتم؛ داستان هایی که گاهی تمام می شد و گاهی نیمه کاره می ماند.

اما بعد از اتمام تحصیلات سطح ۲ حوزه تصمیم گرفتم داستان نویسی را جدی دنبال کنم و آموزش ببینم. در دفتر تبلیغات اسلامی مشهد گروهی به نام «گروه ادب و هنر» وجود داشت. کنجکاو شدم و رفتم آنجا. گفتند فعلا انجمن ادبی نداریم، اما اگر شما دوستانی مثل خودتان جمع کنید، می شود انجمن را تشکیل داد. من هم خیلی خوش حال شدم، با دوستان زیادی تماس گرفتم، از حوزه های علمیه بانوان اطلاعات افراد علاقه مند را گرفتم و حدود صد نفر را جمع کردم. بعد از مصاحبه، حدود ۲۵ نفر انتخاب شدند و انجمن را سال ۱۳۸۹ تشکیل دادیم. این نقطه، آغاز جدی نویسندگی من بود، از آنجا به بعد داستان های حرفه ای خواندم، محضر استادان مختلف را درک کردم و به طور مستمر داستان نوشتم.

● آیا مشهد با وجه فرهنگی اش، تأثیری در سواق

دادن شما به سمت نویسندگی داشت؟

تا پیش از اینکه تصمیم بگیرم خودم را به یک فضای آموزشی متصل کنم، فکر نمی کردم چندان زمینه فراهم باشد. اما به محض اینکه این تصمیم در من شکل گرفت، متوجه شدم که مشهد فضا های متعددی برای فعالیت در زمینه داستان نویسی دارد. انجمن های داستانی مختلفی فعال بودند و هستند و هرکس به تناسب فضای فکری و فرهنگی خودش می تواند جایگاهی برای رشد پیدا کند؛ بنابراین بله، مشهد تأثیرگذار بود.

● ایده اولیه «غمسوزی» از کجا شکل گرفت؟ «غمسوزی» ابتدا به صورت یک داستان کوتاه در ذهن من شکل گرفت. داستان جوانی که احساس می کرد ایمانش ضعیف شده است و این برایش ایجاد نگرانی کرده بود، اما در طی داستان، گویی به باور دوباره ای از اعتقاداتش می رسید.

آن داستان کوتاه را برای ناشر فرستادم، اما ناشر لطف کرد و نپذیرفت؛ گفت داستان خام است. خودم هم این حس را داشتم که مسئله شخصیت بزرگ تر از آن است که در یک داستان کوتاه بگنجد. آن داستان کوتاه کم کم در ذهنم دستمایه ای شد برای نوشتن رمان غمسوزی.

● تجربه شخصی یا مشاهدات اجتماعی خاصی در شکل گیری این اثر نقش داشت؟

کما بیش، اما نمی توانم به یک تجربه یا مشاهده خاص اشاره کنم، چون قوه تخیل و الهام در

نوشتن این رمان بسیار تأثیرگذار بود.

● چه شد که احساس کردید سوزِ یک جوان فلسفه خوانده می تواند به یک رمان تبدیل شود؟

معمولا کسانی که به سراغ علوم عقلی می روند، روحیه پرسشگری دارند، این روحیه که می تواند بسیاری از ابعاد زندگی را به چالش بکشد برایم جالب و ارزشمند بود و دوست داشتم آن را برای دیگران هم تصویر کنم.

● درباره عنوان «غمسوزی» بگویید. چطور به این نام رسیدید؟

دقیقا یادم نیست در کجای نوشتن رمان بودم که این اسم به ذهنم آمد، اما زمانی بود که دیگر فهمیده بودم «غمسوزی» قرار است مسیری را طی کند که در آن از غم برای رشد شخصیت استفاده می شود، «غمسوزی» دو جور می تواند معنی شود؛ یکی اینکه ما قارا است غم را بسوزانیم؛ دیگر اینکه توسط غم سوزانده شویم. به نظر هم دو برای شخصیت داستان اتفاق افتاد، هم غم او راگداخت و یخت و به بلوغ رساندو هم خودش از جایی تصمیم گرفت علیه این غم حرکت کند و آن را به نوعی در زندگی اش بسوزاند.

● واکنش های مثبت یا منفی مخاطبان پس از انتشار چه بود؟ مثلا یکی از نقد های منفی این بود که شخصیت ها خیلی شبیه هم حرف می زنند. به نظر خودم، چون این شخصیت ها متعلق به یک خانواده و فرهنگ خاص هستند این شباهت خیلی عجیب نیست. درباره شخصیت احسان هم برای برخی خوانندگان ابهاماتی پیش آمده بود که سعی می کنم در ویرایش های بعد آن ها را برطرف کنم. از نقد های مثبت، شخصیت پردازی عمیق

و نثر غنی بود و نیز پرداختن به داستان دینی بدون شعارزدگی و سطحی نگری درباره دین و انسان های دین دار از میان تمام بازخوردهایی که گرفتم ارزیابی مثبت استادانم از این کار برایم خیلی مؤثر و ماندگار بود.

● اثر بعدی تان چیست و در چه مرحله ای است؟ حدودا اواسط کار بعدی هستم، رمانی است درباره مسائل زنان در جامعه خودمان. به «غمسوزی» نزدیک است.

● شما دو اثر زندگی نامه ای هم دارید؛ «محسن» (درباره شهید منا، محسن حاجی حسنی کارگر) و «زن ها روحانی نمی شوند» (درباره بانو طاهایی). اهمیت و چالش های این گونه ادبیاتی را چه می دانید؟ اهمیتش که پنهان نیست. ما شخصیت های تأثیرگذاری در تاریخ کشور داشته ایم که اگر زندگی شان در قالب هنر و ادبیات روایت نشود، ممکن است هیچ گاه به فضای عمومی مردم معرفی نشوند. اما وقتی از من می خواهند زندگی یک فرد واقعی را بنویسم –فردی مستقل از من، با سرگذشت، افکار و شخصیت خودش – این استقلال کار را سخت می کند. آن شخصیت ساخته من نیست. پس چالش اصلی این است که او را بشناسم، با او ارتباط برقرار کنم. این نیازمند پژوهش کافی، به ویژه گفت وگو با کسانی است که آن فرد را از نزدیک می شناختند.

● کدام یک از این دو گونه برایتان دشوارتر بود؟ به نظر من زندگی نامه نویسی خیلی دشوارتر از آن داستان نویسی است که نویسنده قصه ای

تأثیرگذار کمک می کند. ادبیات انقلاب با توجه به موضوع خود توانسته است با تعداد زیادی از مردم ارتباط برقرار کند. ما در ادبیات انقلاب سوزه های پرمخاطب بسیار زیادی داریم، از کف خیابان گرفته تا میدان های نبرد.

● اما درباره نقطه ضعف، همین کثرت سوزِ ممکن است نویسنده انقلابی را دچار شتاب زدگی کند. فکر کند «این را بنویسم، بروم سراغ بعدی». این شتاب زدگی باعث می شود در سوزِ عمیق نشود و نتواند ارتباط کافی با آن برقرار کند. نتیجه آن داستانی می شود که نمی تواند آن حرفی را که مثلا در این شب های جنگ از عمق جان مردم فریاد می شود به دیگران و نسل های آینده منتقل کند، راه پیشرفت در این فضا را چه می دانید؟ نویسنده انقلابی باید تا جایی که می تواند «خودش» باشد. وقتی به دلیل همراهی با ارزش های غالب زمانه خودمان را کم کنیم، اثر هم سقوط می کند. اما نویسنده ای که چارچوب های اصیل را قبول دارد و خودش است، مسیرش را هم در نویسندگی پیدا می کند و تأثیرگذار خواهد بود.

● بر این اساس برای رشد نویسنده چه باید کرد و چه کمبودی در دوره های مهمل داستان نویسی دیده اید؟ در برخی دوره های آموزشی نگاه تکنیکی محض بر فرایند نویسندگی حاکم است و معمولا درباره محتوای آثار ادبی صحبت نمی شود. در حالی که داستان یکی از شاخه های اندیشه و علوم انسانی است. تقلیل چنین پدیده ای به تعدادی فرمول و تکنیک باعث می شود در بهترین حالت نویسندگانی فرم گرا تربیت شوند.

غفلت از مباحث نظری هنر و نداشتن فلسفه ای برای زیست در فضای پرچالش نویسندگی باعث شده افراد کمی در این وادی دوام بیاورند و یا اگر می مانند معمولا نمی توانند آثار درخشانی که بتواند روح زمانه را توأم با صدای شخصی نویسنده بازتاب دهد خلق کنند. در دوره های موجود معمولا به نویسندگان نقشه راه نشان داده نمی شود. هنرجو معمولا برای همان نقطه ای که ایستاده دستورالعمل می گیرد و نمی داند در قدم های بعدی چه باید بکند. نبرد اختن به مسیر درونی نویسندگی نیز باعث شده نویسندگان جوان معضلات شخصی و روانی را که در روند نویسندگی متحمل می شوند، گره هایی کور بداندند و بعضا از ادامه مسیر منصرف شوند. همچنین هنرجویان برای ورود به بازار نشر هم آماده نمی شوند و مهارت های موفقیت در فضای کاری نویسندگی را نمی آموزند. معمولا مسیر شغلی نویسندگی صرفا یک علامت سؤال بزرگ است و به همین خاطر نویسندگان جوان به نوشتن تفتنی روی می آورند و سرمایه گذاری کافی روی کسب مهارت و تجربه نمی کنند.

● شما در روایت، بیشتر از اینکه بر حادثه تمرکز کنید، بر احساس و جزئیات روانی شخصیت ها تکیه دارید. درباره این نگاهتان توضیح دهید.

من سعی کردم در «غمسوزی»، هم به شخصیت اهمیت بدهم و هم بُعد حادثه و پیرنگ را پررنگ کنم، اما با توجه به نقد هایی که دریافت می کنم، ظاهرا باز هم بُعد حادثه تحت الشعاع شخصیت قرار گرفته است. البته این ایراد نیست، داستان های خوب شخصیت محوری داریم که به پیرنگ کمتر از این اهمیت داده اند. اما الان خودم به داستان قصه گو علاقه مند شدم

● حرفتان با نسل جوان نویسندگان انقلاب اسلامی چیست؟ این را ابتدا به خودم تذکر می دهم. می گویم به داستان نویسی به عنوان یک حرفه و یک علم نگاه کنند. در دام این تفکر نیفتند که نویسندگی کاری حاشیه ای است و فقط با ذوق و استعداد پیش می رود. استعداد کافی نیست، ممکن است شما را تا پله ای برساند و موفقیت هایی کسب کنید، اما بدون پژوهش، بدون مطالعه آثار بزرگان ادبیات و بدون نقد پذیری، در همان پله متوقف می شوید. نکته دیگر اینکه در داستان نویسی دچار روزمرگی نشودند. صرفا به این قانع نباشند که کتاب هایی منتشر کرده اند. هر نویسنده ای باید مسیر داستان نویسی شخصی خودش را داشته باشد و پیشرفت خودش را در این مسیر تعریف کند. اگر سفارشی در راستای پروژه شخصی تان است بپذیرید، وگرنه کار سفارشی که هیچ نسبتی با فکر و شخصیت شما ندارد، ذوقتان را کور می کند و باعث می شود احساس کنید استعداد ندارید، چون نمی توانید به چشمه درونی تان متصل شوید.

● برای شما که داستان را با عمق فلسفی و روان شناختی اش تجربه کرده اید، ادبیات انقلاب چه معنایی

دارد؟

ادبیات انقلابی با توجه به مفهوم انقلاب معنا پیدا می کند. زمینه انقلاب و امتدادش تا امروز، حرکتی است از سوی مردم ایران برای بازپس گیری شخصیت، عزت و جایگاه خود در جهان. ادبیات اگر چنین تعریف مقتدرانه و عزتمندانه ای از انسان ایرانی نداشته باشد، نمی تواند خود را ادبیات انقلابی معرفی کند. چگونگی تعریف نویسنده از «انسان» در این ادبیات بسیار مهم است و بقیه مسائل از آن نشئت می گیرد.

● در حوزه داستان انقلاب اسلامی چه نقاط قوت و ضعفی می بینید؟ نقطه قوت آن است که کسانی که وارد این عرصه می شوند معمولا آدم های دغدغه مندی هستند. دغدغه به دوام آوردن نویسنده و تحمل سختی های مسیر و همچنین خلق داستان های

برگزاری رزمایش «میدان هنر» در مشهد

رزمایش «میدان هنر» به مناسبت صدمین روز حضور حماسی مردم در خیابان ها هم زمان در بیش از ۴۰۰ نقطه از کشور و با حضور هنرمندان ایران اسلامی پنجشنبه ۲۱ خردادماه از ساعت ۲۰:۳۰ تا ۲۳ در چهارراه آزادشهر مشهد برگزار می شود.

این برنامه توسط سازمان بسیج هنرمندان خراسان رضوی و با مشارکت اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان خراسان رضوی در مشهد برگزار می شود.

نگارستان

نگارخانه آسمان میزبان «فرافرم»

نمایشگاه گروهی مجسمه «فرافرم» به کوشش مریم عسکریان امروز پنجشنبه ۲۱ خرداد ساعت ۱۸ در نگارخانه آسمان افتتاح می شود. در این نمایشگاه آثار هادی آریانا، حدیثه بابیان، آسیه پهلوان، نفیسه حسن پور، عارفه خیراندیش، ریحانه رجیبیان، معصومه رودی،

مهديه سیرجانی، عاطفه سعدآبادی، مریم عسکریان، سارا علیپور رشتخوار، زهرا غیور رمزی، ایما فرزادفر، نگارین محمدی حسین پور، پانید مرادی، نیکا مهباندار فخرزاده و امیرحسین یزدانی به نمایش گذاشته خواهد شد. این نمایشگاه تا ۲۶ خرداد از ساعت ۱۸ تا ۲۱ میزبان علاقه مندان خواهد بود.

برگزاری نمایشگاه خوش نویسی «باب العلم» در آستانه روز مباهله

نمایشگاه خوش نویسی «باب العلم» در آستانه روز مباهله با موضوع امامت و ولایت این روزها ساعت ۱۶ تا ۱۹ در نگارخانه پایتخت معنوی جهان اسلام برگزار می شود. این نمایشگاه شب گذشته در مجتمع فرهنگی هنری امام رضا(ع) با حضور هنرمندان و مدیران فرهنگی استان افتتاح شد.

چارسوق
هنر

۲نماهنگ جدید درباره جنگ تحمیلی سوم منتشر شد

«امت واحده» و «الوعده وفا» عنوان دو نماهنگ تازه منتشر شده در حوزه جنگ تحمیلی سوم هستند که طی روزهای گذشته هم زمان با تازه ترین تحولات منطقه ای در دسترس بینندگان قرار گرفته است. نماهنگ «امت واحده» اثری با صدای امیر برومند، مداح و نوحه خوان اهل بیت^ع، است که وی آن را به رزمندگان ایرانی پای لانچرها و رزمندگان لبنانی حاضر در میدان نبرد صهیونیست ها تقدیم کرده است. «الوعده وفا» هم عنوان دیگر اثر تصویری تازه منتشر شده است که هم زمان با حضور رزمندگان در میدان نبرد با صهیونیست ها با صدای ابودر بیوکافی، نوحه خوان و ذاکر اهل بیت^ع، پیش روی مخاطبان قرار گرفته است.

تولید ترانه «قلب دروازه ها» در رادیو صبا

ترانه «قلب دروازه ها» به تهیه کنندگی و طراحی آهنگ ساجد قدوسیان و با محوریت فضای ملی و ورزشی تولید شده است و از جمله آثار تازه معاونت صدا محسوب می شود که هم زمان با حضور تیم ملی فوتبال ایران در رقابت های جام جهانی با صدای محمد مهدی ساوه آماده انتشار شده است. ساجد قدوسیان، تهیه کننده این اثر، در توضیح روند شکل گیری این ترانه گفت: ترانه «قلب دروازه ها» با رویکردی ملی و ورزشی تولید شده و در مراحل مختلف ساخت آن از ظرفیت های هوش مصنوعی در بخش هایی از تولید موسیقی و طراحی کلیپ استفاده کرده ایم.

بهرام افشاری با «ویران» به شبکه نمایش خانگی می آید

بهرام افشاری در اولین تجربه سریال سازی خود در شبکه نمایش خانگی، «ویران» را کارگردانی می کند. افشار، بازیگر شناخته شده تئاتر، سینما و تلویزیون که دو سال پیش فیلم سینمایی «هفتاد سی» را به عنوان اولین تجربه کارگردان بلند خود مقابل دوربین برد، حالا سراغ تجربه سریال سازی در شبکه نمایش خانگی آمده است. «ویران» جدیدترین محصول «فیلمپو» است که این روزها مرحله فیلم برداری را سپری می کند.

«نیم شب» را در سالگرد جنگ ۱۲روزه نیم بها ببینید

اکران فیلم «نیم شب» به کارگردانی محمدحسین مهدویان به مدت سه روز در سالگرد جنگ دوازده روزه نیم بها شد. به گزارش خبرگزاری مهر، هم زمان با فرارسیدن سالگرد جنگ دوازده روزه و حمله رژیم متخاص صهیونیستی و آمریکا به خاک کشورمان در تاریخ ۲۳ خرداد سال گذشته، به پیشنهاد سازندگان فیلم سینمایی «نیم شب» و مؤسسه تصویر شهر مالک فیلم و مؤسسه بهمن سبز به عنوان پخش کننده، این فیلم در روزهای پنجشنبه، جمعه و شنبه ۲۱، ۲۲ و ۲۳ خرداد به صورت نیم بها برای مخاطبان سینمای ایران اکران خواهد شد. علاقه مندان می توانند با مراجعه به سایت های بلیت فروشی در سالگرد جنگ دوازده روزه این فیلم را به صورت نیم بها در تمامی سینماهای کشور تماشا کنند.